అమ్మ

—ఆదూరి వెంకట
సీతారామమూర్తి

బాల్యం

మెలకువ వచ్చి కళ్ళు తెరిచేసరికి దూలంమీద పిచ్చికజంట కనిపించింది. ఆ దూలం మీద గడ్డి గూడు దగ్గరే ఎప్పుడూ తచ్చాడుతూంటాయవి. రాత్రులు తప్ప గూట్లో ఉండగా నే నెప్పుడూ చూడలేదు. గడ్డిపోచో, బియ్యపు గింజో ముక్కున కరుచుకుని గూటికి చేరవేయడమే నాటి పని.

పిచ్చుకల కిచకిచలు తప్ప గదిలో మరో శబ్దం లేదు. కాళ్ళు కదిలించాను. నేను లేచానని చెప్పటానికి నా కాళ్ళకున్న చిన్ని వెండి మువ్వలు ఘల్లు మన్నాయి.

అడుగుల సవ్వడి వినిపించి ఒళ్ళంతా కళ్ళు పెట్టుకుని చూశాను. నా ఆశ నిరాశే అయింది — ఆయా మొద్దు ముఖం సాక్షాత్కరించింది. 'అమ్మ కాదు!' అనే తలపు వచ్చేసరికి ఏడుపు ముంచుకు వచ్చింది. దాపరికాలు తెలీవు నాకు. గట్టిగానే ఏడ్చేశాను. నన్ను ఎత్తుకుని, కింద కూర్చోబెట్టి, పాలకోసం కాబోలు లోపలికి వెళ్ళింది ఆయా. నేను లేచానని, నన్ను పలకరించడానికి వచ్చింది తెల్లపిల్లి. వచ్చి, నా చుట్టూ తిరిగి తోకతో నా ఒళ్ళంతా రాసి, నా ఒడిలో తల పెట్టుకుంది. ఈ మైత్రికి మూడు నెలలు నిండలేదు. మూడు జన్మల అనుబంధం పెనవేసుకున్నట్లు మసలుతున్నాను. ఆయా వచ్చి పిల్లిని తరిమి కొట్టి పాల బుడ్డి నా నోటికి అందించింది. పిల్లి వెళ్ళి తన తల్లి ఒడిలో తల పెట్టుకుంది. నాకు గుటక మింగుడు పడలేదు. నన్నూ అలా అమ్మ చేరదీసి ఒడిలో పెట్టుకుని పాలిస్తే ఎంత బాగుంటుంది అన్న ఊహ వచ్చింది. అమ్మ ఎప్పుడూ ఇంట్లో ఉండదు. ఉన్నా పాలివ్వదు. ఎందు కివ్వదో నా చిన్న వయస్సు కేమి తెలుస్తుంది? నేను మరి తాగనని కాబోలు నా నోటి నుండి బుడ్డి తీసేసింది ఆయా. ఆప్యాయత లేని ఆ ముఖంలోకి చూడబుద్ధి కాలేదు. నా ముందుకి ఒక ప్రాణంలేని రబ్బరు బొమ్మను పడవేసి వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. నా ఫ్రెండు మల్లి నా దగ్గరికి వచ్చింది. ఈ ఆయాల కంటె, ఈ ప్రాణంలేని బొమ్మకంటె, ఈ అక్కరకురాని అమ్మలకంటె నోరు లేని పిల్లే నయమనిపించింది. కాస్సేపు ఆటలాడాక వెళ్ళిపోయింది అది వాళ్ళమ్మ దగ్గరికి.

నా కడుపులో మంట మొదలయింది. ఆకలిలా అనిపించింది. అమ్మైనా అడగందే పెట్టదుట! మరి ఆయా ఎలా పెడుతుంది? ఏడుపు మొదలుపెట్టాను. ఇంట్లో మరెవ్వరున్నా ఉన్నప్పుడు నేను ఏడుపుగానే వచ్చే ఆయా, ఎవరూ లేకపోతే ఓ పట్టాన రాదు. కాస్సేపు పోయాక వచ్చి, "ఏమైందిది? పాలు తాగావుగా?" అంటూ న న్నెత్తుకుంది. నేను ఏడుపు మానక పోయేసరికి బయటకు తీసుకు వచ్చి ఆకాశాన్నీ, చెట్లనీ చూపించింది. అమ్మ వస్తుందని ఆశపెట్టి వీధివైపు చూపేది. నిజమే ననుకుని ఆశగా చూసే దాన్ని. అమ్మ ఎప్పటికీ రాదు.

ఎండ తగ్గింది. ఆకాశంలో పక్షులు ఎగురుతున్నాయి. నా బట్టలు విప్పి, ముఖం తుడిచి పౌడర్ అద్ది, ఉతికిన బట్టలు వేసింది ఆయా. ఏడ్చి లాభం లేదని మానుకున్నాను. నా ఫ్రెండు వాళ్ళమ్మతో ఎక్కడికి పోయిందో నాకు కనిపించలేదు. నన్ను మెట్టు పైన కూర్చోబెట్టి తనూ నా పక్కనే కూర్చుంది ఆయా. ఎంత చూసినా అమ్మ రాదు. చీకటి పడేవేళకు వచ్చారు నాన్న. వస్తూనే న న్నెత్తుకుని ముద్దులు పెట్టుకున్నారు. ఆయన ధాటికి కరుచుకు పోయాను. మళ్ళీ నన్ను కిందికి దింపి, నా ముందుకు బొమ్మలు వేసి లోపలికి వెళ్ళిపోయారు. మరో అర గంటకు అమ్మ వచ్చింది. నా కళ్ళు మెరిశాయి. అమ్మకోసం చాచిన నా చేతులు అలానే ఉన్నాయి. నా వైపు ఓ నవ్వు విసిరి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది అమ్మ.

నాకు దుఃఖం ఆగింది కాదు. ఆయా [illegible] తీసుకుని బయటికి వెళ్ళి తిప్పి తీసుకు వచ్చేసరికి అమ్మా, నాన్నా గదిలో కుర్చీల్లో కూర్చుని టిఫిన్ చేస్తూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. నాకు ఎక్కడ [illegible] పోయింది. నన్ను చూడగానే అమ్మ [illegible] ఆయా [illegible] [illegible] వేళ్ళ [illegible] [illegible] చేసి [illegible] [illegible] కళ్ళనీళ్ళు [illegible] [illegible] రాగింది [illegible] అమ్మ నా చేతి కోగిలక ఇచ్చి [illegible] అమ్మ దగ్గిరే ఉండిపోవాలని [illegible] చేసినా లాభం ఉండదని తెలుసు. [illegible] వస్తున్నాను అమ్మా, నాన్నా బయటికి వెళుతూ టాటా చెబుతూంటే ఏడుపు ఆగింది కాదు. అంతలా ఏడిస్తే కన్నీళ్ళుకూడా రావటం లేదు. అమ్మతోపాటే వెళ్ళాలని ఎంతగా ఉంటుందో? ఎప్పుడూ తీసుకువెళ్ళదు అమ్మ. మంచి బట్ట [illegible] [illegible] ఎత్తుకోదు కూడా. బట్టలు [illegible] మరి?

బాగా రాత్రి అయ్యాక వచ్చారు [illegible] నాన్నా [illegible] ఆయా [illegible]

[illegible] తిన్నాక అమ్మ [illegible] [illegible] తీసుకుంది. [illegible] [illegible] [illegible] 'నన్ను వదిలి వెళ్ళకమ్మా' అని అందా మనుకున్నాను. కానీ, నా భాష అమ్మ కర్థం కాదే. అమ్మ నాతో కాస్సేపు ఆడింది, పాడింది! [illegible] నిద్రపోయాను.

అర్ధరాత్రి ఎక్కడో ఏదో అరుపు విని గబుక్కున లేచాను. గదిలో [illegible] దీపం వెలుగుతూంది. నా పక్కన అమ్మ లేదు. నా ఉయ్యాల తొట్టెకు అటు [illegible] అమ్మ, ఇటు [illegible] నాన్న [illegible] [illegible] మీద పడుకుని ఉన్నారు. అమ్మ పక్కన పడుకుంటే బాగుణ్ణని [illegible] నా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఏడుపు మొదలు పెట్టాను.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నాన్న [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఏడుపు [illegible] [illegible] నా [illegible] [illegible] [illegible] ఎప్పుడు నిద్రపోయానో తెలియదు.

[illegible] [illegible] వచ్చేసరికి తెల్లవారింది. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నన్ను [illegible] అమ్మ [illegible] లేదు. ఆయా [illegible] [illegible] నాన్న [illegible] పట్టారు. [illegible] [illegible] అమ్మ [illegible] చేసి. [illegible] [illegible] ఎత్తుకుని [illegible] [illegible] [illegible] ఆ [illegible] ఎంత [illegible] ఉంది? [illegible] ఉంది? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అమ్మ దగ్గిర ఉంటే [illegible] [illegible]!

[illegible] బొమ్మలు నా చుట్టూ చేరాయి. అమ్మ బట్టలు [illegible] [illegible] [illegible] నాన్నకూడా బట్టలు వేసుకున్నారు. మళ్ళీ ఇంట్లో ఆయా, నేనూ... "నన్ను వదిలి పెట్టి వెళ్ళకమ్మా" అని ఏడ్చాను. నా భాష వారికి అర్థం కాలేదు మరి. నేనేం చేయను?

కౌమారం

నేనేం చేయను? నా వయస్సుకు తగ్గ ఆలోచనలు కావు. ఎంత పరిపెట్టు కుందామన్నా అమ్మలేని లోటు బాధగా ఉండనే ఉంటూంది. అమ్మ ఎక్కడికి వెళ్తుందో, ఏమైందో ఎవ్వరూ నా కర్థం [illegible] చెప్పరు. చిన్నప్పుడే నయం— [illegible] వస్తుందన్న ఆశ ఉండేది! ఇప్పుడ అదీ లేదు.

నాన్న వచ్చి గుర్తు చేసే వరకూ నాకు బడి వంగతే గుర్తుకు రాలేదు. లేచి లోపలికి వెళ్ళాను. ఆయా నా స్నానానికి వేణ్ణీళ్ళు ఇచ్చింది. నాకూ, నాన్నకూ భోజనం పెట్టింది. నేను యూనిఫాం వేసుకునేసరికి నా చేతికి రెండు గిన్నెల కారేజి ఇచ్చింది. స్కూలంటే అయిష్టం లేకపోయినా, ఒక్కొక్కప్పుడు పోవాలని [illegible]. అమ్మ గుర్తుకు వచ్చిన నాడు మరీను. బాక్సూ, కేరేజీ తీసుకుని నాన్న తోపాటే బయలుదేరాను. రోజూ నాన్న స్కూటరు మీద నన్ను స్కూలులో దింపుతారు. స్కూటరు దిగి నాన్నకు టాటా చెప్పి బళ్ళోకి వెళుతూంటే పిల్ల లంతా అదోలా చూస్తూ ఉంటారు. కొందరు [illegible], కొందరు [illegible]... నా [illegible] [illegible] అనిపించదు.

[illegible] పీరియడ్ తెలుగు. సుచరిత టీచరంటే నా కెంతో ఇష్టం. ఆవిడ చెబుతూంటే అమ్మ మాట్లాడినట్లు [illegible]. క్లాసులో అందరి పిల్లల కంటే నేనంటే ఆవిడకు మరీ అభి [illegible]. ఆవిడ క్లాసు రూములోకి వచ్చి కొత్త పాఠం మొదలు పెట్టింది. ఆ పాఠం 'అమ్మ' గురించి. ఆవిడ అమ్మ గురించి చెబుతూంటే నా గుండెలో [illegible] కట్టుకున్న దుఃఖం పెల్లుబికింది. నా కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగి చెంపల్ని తడిపే శాయి.

ఎప్పుడు చూశావో సుచరిత టీచరు. పాఠం ఆపి నా దగ్గిరకి వచ్చి కళ్ళు తుడిచి "ఏమ్మా?" అన్నారు. నాకు అమ్మే గుర్తు [illegible]. వెక్కి వెక్కి ఏడ్చేశాను. క్లాసంతా నా వంక ఆశ్చర్యంగా చూశారు. క్లాసు అయిపోగానే నన్ను తనతోపాటే టీచర్స్ రూమ్ గదిలోకి తీసుకుని వెళ్ళి అడిగారు-ఏమైందని? మా అమ్మ గుర్తు వచ్చిందన్నాను. "నీకు అమ్మ లేదా?" అని అడుగుతూంటే నాకు మళ్ళీ ఏడ్పు ముంచుకు వచ్చింది. నాకే తెలియనిది అమ్మను గురించి ఏమని చెప్పడం? టీచర్ మళ్ళీ నన్నడగ లేదు. ఓదార్చి పంపేశారు. క్లాసులోకి వస్తే అంతా [illegible] చేయడం మొదలుపెట్టారు. సాయంత్రంవరకూ మౌనంగానే ఆలోచనతోనే గడిపాను. రెక్కలు తెగిన [illegible] నా అరచేతిలో [illegible] ఉంది ఇంటికి వచ్చే సరికా. రాత్రి [illegible] కూడా [illegible] [illegible] నాన్న [illegible] [illegible] రాలేదు.

యౌవనం

గదిలో [illegible] [illegible] వెలుగు తూంది. నాకు నిద్ర రావటం లేదు. అర్ధరాత్రి దాటి ఉంటుంది. ఆయన మాత్రం నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నారు. మా పక్కన ఉయ్యాల తొట్టెలోని పాప కూడా తనకేం పట్టనట్లు హాయిగా నిద్రపోతూంది. మరి నా ఆలోచన లెవరితో చెప్పుకోను?

నా సుఖంకోసం అంతమంచి మిరిచి, [illegible] పెళ్ళి చేశారు నాన్న. ఆయనకు డబ్బు ఉంది. మంచి ఉద్యోగ ముంది. అందమైన రూపు, అర్థంకాని మనసు ఉన్నాయి. అందుకేనేమో ఆయన ముందు నేనేం మాట్లాడలేను. "కాదు, లేదు" అన్నవి నా నోటంట రావు. ఆయన అభిప్రాయాన్ని ఆలోచనని కాదనే ధైర్యం నాకు లేదు.

[illegible] రాయన. నా సుఖం కోసం ఏమైనా చెయ్యగల సమర్థులు. అంతకంటే ఏ భార్య అయినా ఏం కోరుకుంటుంది? మొదట్లో ఆయనతో పార్టీలకీ, పిక్నిక్‌లకీ వెళ్ళాలంటే భయ పడే దాన్ని.

కాని, ఆయన కిష్టమైనవి ఎలా మానుకోను? అలవాటుపడ్డాను క్రమేపీ.

'హెల్త్ క్విజ్'
NO.26
గ్లూకోవిటా గ్లూకోజ్

తమకు ప్రియమైన వారి గురించిన ఆలోచన, ఆతురత, మానసిక ఆందోళన మరియు నిరుత్సాహము నిద్రలేమిని కల్గించును.

నిద్రలేమి.

నిద్రలేమితో బాధ పడువారు టీ, కాఫీ మున్నగు ఉద్రేకం కలిగించు పానీయములు సేవించరాదు. ఉద్రేకముగా మాట్లాడుట, వాదించుట, నిద్రించే ముందు మెదడుకు ఉద్రేకించే పుస్తకములు చదువుట మున్నగునవి కూడా చేయరాదు.

© RANG REKHA FEATURES PVT. LTD., 1977

డా: వి.ఆర్.ప్రభు

మాకు చేరిన మొదటి సరియైన జవాబులు గల 10 ఎంట్రీలకు 100 గ్రాముల 'గ్లూకోవిటా గ్లూకోజ్' ప్యాకెట్లు పారితోషకముగా పంపబడును.

హెల్త్ క్విజ్ నం 24 లో పేర్కొన బడిన అన్ని విషయములూ సరియైనవే.

వేడి నీటి స్నానము, చురుకైన వ్యాయామాలు మరియు నిదురించుటకు పూర్వం ఒక గ్లాసెడు వెచ్చటి పాలు త్రాగటం వల్ల కూడా నిద్రలేమి కలుగవచ్చును.

ఇందులో పేర్కొనబడిన మూడు విషయాలలో ఒకటి తప్పు కావచ్చు. తప్పయినదో సరియైన జవాబు వ్రాసి ఈ కూపన్‌ని పూర్తి చేసి, ఈరోజే క్రింది అడ్రసుకు పంపండి.

అన్ని కరెక్ట్/స్టేట్‌మెంట్ A / B / C * తప్పు.

సరియైన జవాబు జతపరచబడినది.

* తప్పయినది కొట్టివేయండి.

Health Quiz/ హెల్త్ క్విజ్ నం. 26.
Post Box No. 7004
Bombay-400 028.

పూర్తి పేరు ....

చిరునామా ....

హెల్త్ క్విజ్ నంబరు 26 లో ప్రశ్నలకు జవాబులు హెల్త్ క్విజ్ నంబరు 28 తో బాటు ప్రచురించగలము.

ఆయనచేత సిగరెట్లు మాన్పించాలని మనసులో ఉండేది. గొంతులో నుండి వచ్చి పెదవి దగ్గిరే ఆగిపోయేది నా మాట. నా కోసం ఆయన తన అల వాట్లు మానుకుంటారా? ఆ తరవాత తరవాత ఆయన తాగుతారని కూడా గ్రహించాను. అయినా, ఏం చేయగలను, చాటుగా ఏడవడం తప్పితే?

పాపలేచి ఏడ్వడం మొదలు పెట్టే సరికి నా ఆలోచనలు తెగిపోయాయి. పాపను పక్కలోకి తీసుకుని పాలిచ్చి జోకొడుతున్నాను. అప్పుడే విసుక్కోవడం మొదలు పెట్టా రాయన. పాప సంరక్షణ లోనే నాకు అవ్యక్తమయిన ఆనంద ముందని ఎవరికి తెలుసు? నా మనసుకు కాస్త శాంతి కలిగేది అప్పుడే.

పాప నిద్రపోయింది. ఆ పసి ముఖం లోకి చూసేసరికి మళ్ళీ నాలో ఆవేదన మొదలయ్యింది. ఈ పాపను విడిచి నే నుండేది? ఏం బావుకునేందుకు?

ఆలోచనల మధ్య ఎప్పుడు నిద్ర పట్టిందో! నేను లేచేసరికి ఆయన లేచి షేవ్ చేసుకుంటున్నారు. పాప ఇంకా నిద్రపోతూనే ఉంది.

బాత్‌రూమునుండి వచ్చేసరికి కాఫీ సిద్ధంచేసింది వంట మనిషి.

పాప లేచాక పాలుపట్టి పనిపిల్లచేతికి అప్పగించి, నా పనులు ముగించేసరికి ఎండెక్కింది.

మా ఇద్దరికీ భోజనాలు వడ్డించింది వంట మనిషి. పాప పనిపిల్ల చేతిలో ఉండకుండా మారాం చేస్తూంటే భోజన మయ్యాక దాన్ని ఒడిలోకి తీసుకున్నాను. పొడ రద్దీ గౌను తొడిగాను. నన్ను చూస్తే కేరింతలాడుతుంది. దానికన్నీ నాతోనే ఆటలు. నాకుమాత్రం ...?

టైమయింది, బయలుదేరమని ముందు గదిలోంచి కేకవేశా రాయన. నా మనసు బరువెక్కింది. నా జీవితం చేటినుండి మలో మలుపు తిరగబో తూంది. ఊహ తెలియని వయసునుండీ నా మనసు దేన్నైతే కోరుకుందో అదే మళ్ళీ నా పాపకు లేకుండా చేస్తున్నాను. తన స్వార్థంకోసం లేచిపోయిన అమ్మలో నా ఈ గుంజాటనలో కొంతైనా ఉండి ఉంటే నాకీ లోటు ఉండేది కాదేమో! ఏమైనా అమ్మ స్వార్థపరురాలు. అంతకు మించిన ధైర్యవంతురాలు. అమ్మపోలికలు నాకు రాలేదు. ఆ తెగింపే ఉంటే 'పాపను విడిచి నేనీ ఉద్యోగం చేయనండీ' అని ఆయనతో ఎప్పుడో చెప్పేదాన్ని. ఆడది వంటింటి పెళ్లి కాకూడదని ఆయన వాదం. నా ఇష్టానిష్టాలతో పని లేకుండానే తన పలుకుబడితో ఉద్యోగం సంపాదించారు. జీతం కూడా ఎక్కువే వస్తూంది. కాని, పాప మనసులో ఏర్పడే లోటు ఎలా భర్తీ అవుతుంది?

మళ్ళీ ఆయన గొంతు ఖంగుమంది. పాపను పనిపిల్ల చేతి కిచ్చి, హాండ్‌బాగ్ తీసుకుని బయలుదేరాను. గేటుదాటి అడుగుబయటికి వేస్తూంటే పనిపిల్ల చేతిలోని పాప విస్మయంగా నా వైపు చూసిన చూపుకు మనసు ద్రవించి కళ్ళు నీళ్ళతో నిండాయి. *